

אומשיה

שיחות, דרשות ומאמרים למגידי שיעור, ולכל דורש ברבים

גליון מס' 86

ערוך מתוך שיעורי לב ארי - ב"ב

אמור - תשפ"ג

עניין של חינוך

פרשתנו פותחת "אמור אל הכהנים בני אהרן ואמרת אליהם" פי' רש"י הקדוש על הכפל 'אמור ואמרת' – להזהיר גדולים על הקטנים.

ההבדל בין אמירה לבין דיבור הוא ידוע. דיבור הוא לשון קשה (דיבר האיש אדוני הארץ אתנו קשות) ואמירה היא לשון רכה (כה תאמר לבית יעקב). להזהיר גדולים שבעבודתם עם הקטנים הגישה היא אמור ואמרת! אמירה רכה ושוב אמירה רכה! פרשתנו באה לאסור איסורים ולהציב מוגבלויות על חיי היום יום של שבת הכהונה. איסור ועוד איסור. איך מחנכים לחיות עם הדינים חיי אושר וכבוד, ולא חלילה לחוש כפייה וקושי? התורה מלמדת אותנו שזה נעשה באמירה רכה והסברה המכבדת שממייסים כל קיפאון בנפש. בכוחם של "אמור ואמרת" לכבות כל גחלת מרדנית. בעוצמה דוממת הן מיישרות כל עקוב ומסלקות כל מכשול. ואילו דיבור קשה ורועם מגביה חומות של התבצרות ומערימה תלי תלים של ויכוחים והתנצחויות. שיחה נעימה מצדינו תעורר רצון לשמוע ולעשות. מענה רך ישיב חמה. נקוט כלל זה בידך, הסברה מועילה! לא לחינם משקיעים בהסברה! זה המפתח בשער פרשתנו: אמור אל הכהנים בני אהרן ואמרת אליהם - הוי מתלמידיו של אהרן אוהב – שלום ורודף שלום. אוהב את הבריות ובכך מקרבן לתורה. רק כך יתחנך הנער ולא יסור ממנו. (חינוך בפרשה)

מערכת שיעורי לב ארי

פְּנִינִים מִשְׁלַח מַלְכִים

אמור אל הכהנים בני אהרן ואמרת. הטעם שנכפל 'אמור ואמרת', אומרים חז"ל: להזהיר גדולים על הקטנים. ומוסיף החת"ס שהילדים הם כמו קדשי שמים וצריך לשמור עליהם כקדשים שלא יטמאו ולא יתקלקלו. ודבר זה דורש מסירות נפש גדולה: הרב מפוניבז' זצ"ל, ביום הנחת אבן הפינה לישיבה, היה שרוי בצום ובתענית, ובשיא הטכס הרב פרץ בבכי מר, בשעת הסעודה שערך הרב לבחורים לרגל המעמד אמר הרב זצ"ל: בחורים יקרים! אתם חושבים שהיום היתה הנחת אבן הפינה?! הנחת אבן הפינה היתה לפני 57 שנים כשהייתי ילד בן 7 על הגב של אמא שלי אז היתה הנחת אבן הפינה. הפליאה היתה רבה האם בתור ילד בן 7 אמא של הרב לקחה אותו על הגב? והרב השיב בסיפור נורא הוד: כשהרב היה בן 7 הם היו בבית 4 אחים. כל ערב הם היו אוכלים ארוחת ערב וכל אחד היה מספר את חוויותיו מהחידר. לילה אחד היה מושלג במיוחד, השלג היה בגובה מטר וחצי ואמא אמרה מחר לא הולכים לחידר בלי מעיל ומגפיים, אלא שבבית היה רק זוג מגפיים אחד ומעיל אחד, מה עושים? שמריהו בן 12 אמר: אמא מחר אנחנו מתחילים ללמוד תוס', לי מגיעים המגפיים. לעומתו אמר זאבי בן ה- אני מתחיל מחר סוגיה חדשה בגמ' אני לא מוותר, ואני, אמר הרב מפוניבז', הייתי ילד בן 7 שלומד משניות, התחלתי לבכות: מה איתי? שמעה את זה אמא ואמרה אני אעשה בלילה גורל ומי שיזכה הוא ילך! הלכנו לישון כולם, ובשעה חמש וחצי לפנות בוקר כשהשמש בביכ"נ כבר הדליק את התנור בביהמ"ד, אמא היתה בחדר שלנו. היא העירה את שמריהו בן ה-12 שאלה אותו בשקט שמרל אתה רוצה ללכת לחידר? וודאי, אמר שמרל, ומיד התלבש, והיא הלבשיה לעצמה את המעיל האחד, נעלה את המגפיים היחידים שהיו שם, עטפה את שמריהו בשמיכה ושמה אותו על גבה והלכה במשך חצי שעה בשלג הקפוא לביכ"נ ששם נמצא המלמד. מיד לאחר מכן היא חזרה, וכך 4 פעמים לקחה על הגב שלה את ילדיה עטופים בשמיכה עוד פעם ועוד פעם בשלג בגובה מטר וחצי, הניחה כל ילד בביכ"נ, נשקה על מצחו והשאירה לו סנדוויץ'. כשלקחה אותי על גבה המותש בשעה 7 בבוקר, כל הדרך היא שרה לעצמה 'אשרי שזכיתי שכל ילדי לומדים היום בחידר'. מספר הרב, הייתי ילד בן 7 על הגב של אמא עטוף בשמיכה צעקתי לה בתוך האוזן אמא את סוחרת אותי ללמוד תורה!! כשאני אהיה גדול אני אסחב הרבה בחורים ללמוד תורה'. לאף אחד אין מושג איזה ילד הוא מגדל בביתו איזה פונביז'רוב עתידי יש לו בבית עם מסירות נפש של אם בישראל היא תזכה לראות את בניה ת"ח.

(מתוך העלון הנפלא לבית התורני)

מעשה שהיה...

בעל הנס! \ ספור על התנא האלקי רבי מאיר בעל הנס זי"ע

הילולא דצדיקייא

הילולת
התנא
הקדוש רבי
מאיר בעל
הנס זי"ע.

ביום י"ד באייר – פסח שני יחול
יום ההילולא של התנא הקדוש
רבי מאיר בעל הנס זי"ע.

רבי מאיר בעל הנס היה תלמידו
המובהק של רבי עקיבא, והיה
מהחמשה שנשמכו ע"י ר' יהודה
בן בבא. בגמרא מובא כי "לא רבי
מאיר שמו אלא רבי נהוראי שמו,
ולמה נקרא שמו רבי מאיר? שהוא

מאיר עיני חכמים בהלכה" (עירובין יג, ב).

במסכת סנהדרין מובא כך: "סתם
מתניתין - ר' מאיר" – כלומר,
סתם הלכה שבמשנה ללא שם

אומרה, משמו של רבי מאיר היא.

מכאן ניתן ללמוד על גדולתו של
רבי מאיר. וזהו שאמר רבינא: "כל

הרואה רבי מאיר בבית המדרש

כאילו עוקר הרים וטוחנן זה בזה"

[סנהדרין כד, א] מאמרותיו: "רבי

מאיר אומר: הוי ממעט בעסק,

ועסוק בתורה, והוי שפל רוח בפני

כל אדם, ואם בטלת מן התורה יש

לך בטלים הרבה כנגדך, ואם עמלת

בתורה יש לו שכר הרבה ליתן לך"

(אבות) זי"ע"א.

מעלותיו של התנא האלקי רבי מאיר בעל הנס זי"ע רבות
הן, אך צניעותו היא הבולטת במיוחד, וכך שבחו רבי יוסי בן
חלפתא: "אדם גדול, אדם קדוש, אדם צנוע" (ירושלמי
מועד קטן ג, ה). ענותנותו מתבטאת במיוחד בכך שאף הוא
עצמו לא נהג הלכה כדברי עצמו במקום שחבריו חלקו עליו.
במסכת שבת מובא כי אמר: "מימי לא מלאני לבי לעבור על
דברי חברי". בירושלמי מובא ספור מיוחד המלמד על
ענותנותו של רבי מאיר בעל הנס: "פעם גזר אדם אחד על
אשתו שאחרה להגיע לביתה בליל שבת, מפני שנשתתתה
בדרשתו של רבי מאיר, שלא תפנס הביתה עד שתלך ותירק
בעינו של הדרשן, הלא הוא רבי מאיר. צפה רבי מאיר ברוח
הקדש, ועשה עצמו כאלו יש לו כאבים בעינו, ואמר: 'כל
אשה שיודעת ללחש בעין, תבוא ותלחשי'. אמרו לה
שכנותיה: 'לכי ורקי בעינו, וכך תוכלי לחזר לביתך'. כשבאה
אצל רבי מאיר, שאלה: 'יודעת את ללחש בעין? מרב פחדה
של אותה אשה, אמרה לו: 'לא'. אמר לה רבי מאיר: 'רקי
בפני שבע פעמים ויוקל לי יותר מאשר אם ידעת ללחשי'.
לאחר שעשתה כן, אמר לה: 'לכי אמרי לבעלך: אתה אמרת
פעם אחת, ואני ירקתי שבע פעמים'. אמרו התלמידים לרבי
מאיר: 'רבי, כך מבזין את התורה? הלא אילו אמרת לנו,
היינו מביאים אותו ומלקים אותו, והיה הוא מתרצה ומפיס
את אשתו'. אמר להם: 'ולא יהא כבוד מאיר ככבוד קונו?
מה אם שם הקדש שנקתב בקדשה, אמר הכתוב שימחה על
המים בשביל להטיל שלום בין איש לאשתו, וכבוד מאיר לא
כל שכן?'

מדוע זכה התנא רבי מאיר לכנוי 'בעל הנס'? במסכת עבודה
זרה מובא המקרה הבא: אחותה של ברוךיה אשת רבי
מאיר, שהיתה בתו של רבי חנינא בן תרדיון, נתפסה והובאה
לבית האסורים. הלך רבי מאיר לפדותה. בא אצל השומר
ובקש לשחררה. אמר השומר כי מתירא הוא מן המלכות.
נתן לו רבי מאיר סכום של דינרים ואמר לו, במחצית הסכום
תשתמש לפי את השלטון, והמחצית השנייה תהיה לך.
שאל השומר: 'מה אעשה כשיכלו הדינרים?' אמר לו רבי
מאיר: תאמר 'אלקא דמאיר ענני'. לאחר זמן שמע הקיסר
מה שעשה אותו סוהר ששחרר את אחות אשתו של רבי
מאיר, וצנה לתלותו. והנה כשקשרו את החבל סביב צוארו,
אמר הסוהר: 'אלקא דמאיר ענני' ולא הצליחו לתלותו.
התפלא הקיסר ושאל אותו לסוד הענין, וספר לו השומר את
כל המעשה. זכותו תגן עלינו אמן!

השאלה הנשאלת על סיפור זה היא: כיצד ידע אותו הגוי שומר בית הסוהר
לכוון כוונות נעלות ונשגבות כאלו? והתשובה היא כי הוא כיוון לדעת רבי
מאיר. כך גם כל אדם יאמר בשעה שהוא אומר "אלקא דמאיר ענני" שהוא
מכוון על דעתו של ר"מ, ויזכה לישועות.